

Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

<https://www.valodaskonsultācijas.lv/lv/questions/293>

Jautājums

Vai personvārdu Anna **Grigus** datīva forma ir *Annai **Grigus*** vai *Annai **Grigui***?

Atbilde

Personvārdi datīvā rakstāmi *Annai **Grigui***.

Šāda uzvārda datīva forma ir raksturīga zemgaliskajām izloksnēm.

Minēto datīva formu „atdzīvināja” Latviešu valodas ekspertu komisijā, kad tur notika diskusijas par uzvārdu rakstību latviešu valodā atbilstoši latviešu valodas gramatiskajai sistēmai (sal. *Lapa* – *Lapai*, *Egle* – *Eglei*, *Grigus* – *Grigui*). Šo formu ieteica salīdzināmi vēsturiskās gramatikas speciāliste M. Rudzīte. Sieviešu dzimtes datīva forma ar galotni **-ui** ir sastopama jau Annas Brigaderes triloģijā „Dievs. Daba. Darbs”. Viens no tās tēliem ir *Aņus*. Daži piemēri:
Tad lai nāk katrs un brīnās: redz, kas tai Aņui par mantām!
Vēl trīs lietas ir Aņui, kādu nav nevienai citai sievai.

Šī sieviešu dzimtes galotne nav nekāds valodnieku „izdomājums”, bet gan sakņojas latviešu valodā, kā to apliecina arī vēsturiskās gramatikas pētījumi. Tātad:
*Anda **Dejus*** datīva formā būs *Andai **Dejui***;
*Anta **Didžus*** – *Antai **Didžui***;
*Baiba **Ledus*** – *Baibai **Ledui***.

Avoti

Brigadere, A. Anneles stāsti. *Sprīdīša bibliotēka*. Rīga : Liesma, 1987, 164. lpp.

Par vārdu un uzvārdu lietošanu un rakstību latviešu literārajā valodā Latvijas Republikas Valsts valodas centrs. Rīga : Latvijas Republikas Valsts valodas centrs, 1998, 23. lpp.

Latviešu valodas gramatika. Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013, 362. lpp.

Skujiņa, V. *Latviešu valoda lietišķajos rakstos*. Rīga : Zvaigzne ABC, 2003, 39. lpp.

Kalnača, A., Lokmane, I. *Latvian Grammar*. Rīga : University of Latvia Press, 2021,

